

BESLUT

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 25 januari 2012

om det statliga stöd som Grekland beviljat spannmålsproducerande jordbrukare och spannmålskooperativ

SA 27354 (C 36/10, f.d. NN 3/10, f.d. CP 11/09)

[delgivet med nr K(2011) 9335]

(Endast den grekiska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2012/320/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artikel 108.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska sam-
arbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att i enlighet med nämnda artikel ha gett berörda parter
tillfälle att yttra sig i enlighet med artikel 108.2 första stycket i
fördraget ⁽¹⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

- (1) Genom ett elektroniskt meddelande underrättades kommissionen den 18 november 2008 om att grekiska staten skulle ge stöd till förmån för spannmålsproducerande jordbrukare och sammanslutningar av spannmålskooperativ. Det påstådda stödet gavs i form av räntefria lån. Genom en skrivelse av den 21 november 2008 anmodade kommissionen de grekiska myndigheterna att lämna upplysningar om stödet i fråga.
- (2) Genom en skrivelse av den 24 november 2008 anmodade kommissionen kåranden att lämna in ett fullständigt klagomålsformulär. Den 8 januari 2009 mottog kommissionen detta formulär.
- (3) Efter att ha mottagit formuläret, men inte något svar från de grekiska myndigheterna på skrivelsen av den 21 november 2008, skickade kommissionen den 23 januari 2009 en andra skrivelse till de grekiska myndigheterna med begäran om upplysningar om stödåtgärden. Efter att

inte ha fått något svar inom angiven tid, skickade kommissionen den 24 mars 2009 en påminnelse till de grekiska myndigheterna.

- (4) Den 14 maj 2009 skickade de grekiska myndigheterna en skrivelse till kommissionen med endast få upplysningar om det påstådda stödet. Efter denna skrivelse riktade kommissionen den 11 juni 2009 till de grekiska myndigheterna en andra begäran om att inkomma med upplysningar. Denna innehöll närmare frågor om det förmodade statliga stödet.
- (5) Den 20 juli 2009 begärde de grekiska myndigheterna att tidsfristen för inlämnandet av upplysningarna i fråga skulle senareläggas till den 30 augusti 2009. Genom en skrivelse av den 23 juli 2009 gick kommissionen med på att senarelägga tidsfristen. Genom ett elektroniskt meddelande av den 1 september 2009 begärde de grekiska myndigheterna att tidsfristen skulle senareläggas med ytterligare en månad. Genom en skrivelse av den 14 september 2009 gick kommissionen med på att en andra gång senarelägga tidsfristen, nu till den 30 september 2009.
- (6) Efter att inte ha fått något svar drygt två månader efter den fastställda tidsfristen, skickade kommissionen den 1 december 2009 en påminnelse till de grekiska myndigheterna. Tidsfristen för inlämning av upplysningar senarelades med ytterligare en månad. I påminnelsen påpekade kommissionen för de grekiska myndigheterna att om dessa inte svarade inom fastställd tid, skulle den genom ett beslut begära att upplysningarna lämnas i enlighet med artikel 10.3 i förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ⁽²⁾ (*). Dessutom registrerades ärendet den 26 januari 2010 som icke anmält stöd med nr NN 3/10.

⁽²⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

(*) Senare artikel 88 i EG-fördraget. Från och med den 1 december 2009 har artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget ersatts av artikel 107 respektive 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt.

⁽¹⁾ EUT C 90, 22.3.2011, s. 11.

- (7) De grekiska myndigheterna inkom inte med några upplysningar inom kommissionens fastställda tidsfrist. Därför fattade kommissionen den 10 mars 2010 beslut om att i enlighet med artikel 10.3 i förordning (EG) nr 659/1999 begära att de grekiska myndigheterna skulle lämna de berörda upplysningarna.
- (8) De grekiska myndigheterna svarade den 19 mars 2010. I sitt svar hävdade de grekiska myndigheterna att de genom sin skrivelse av den 9 februari 2010 svarat på kommissionens skrivelse av den 1 december 2009. Genom en skrivelse av den 17 maj 2010 bad kommissionen om svar på vissa ytterligare frågor. Den anmodade också de grekiska myndigheterna att styrka att de skickat den skrivelse som de hävdade att de tillställt kommissionen den 9 februari 2010. Under tiden fick kommissionen kompletterande upplysningar om stödet av kändaren. Genom en skrivelse av den 18 juni 2010 gav kommissionen de grekiska myndigheterna möjlighet att inkomma med synpunkter på de nya upplysningarna. De grekiska myndigheterna svarade genom en skrivelse av den 17 maj 2010, utan att styrka att de skickat skrivelsen av den 9 februari 2010. Den 30 september 2010 svarade de grekiska myndigheterna också på kommissionens skrivelse av den 18 juni 2010.
- (9) Genom en skrivelse av den 15 december 2010 under rättade kommissionen Grekland om sitt beslut att avseende detta stöd inleda det förfarande som anges i artikel 108.2 i fördraget. Genom en skrivelse av den 21 januari 2011 lämnade de grekiska myndigheterna sina kommentarer till kommissionens skrivelse av den 15 december 2010. Kommissionen begärde ytterligare upplysningar av de grekiska myndigheterna genom en skrivelse av den 5 maj 2011, som de grekiska myndigheterna besvarade den 6 juni 2011.
- (10) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*⁽³⁾. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på åtgärden i fråga. Kommissionen har mottagit synpunkter från en berörd part som hävdade att åtgärderna i fråga är olagliga. Dessa synpunkter sändes till de grekiska myndigheterna vars kommentarer mottogs i en skrivelse av den 1 december 2011.

II. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDET

II.1 Klagomål

- (11) Genom ett elektroniskt meddelande underrättades kommissionen den 18 november 2008 om att grekiska staten skulle ge stöd till spannmålsproducerande jordbrukare och sammanslutningar av spannmålskooperativ. Enligt

klagomålet skulle stödet ges i form av räntefria lån på 150 miljoner euro till sammanslutningar av jordbrukskooperativ inom spannmålssektorn.

II.2 Bakgrund

- (12) Enligt de grekiska myndigheternas upplysningar skulle grekiska jordbrukare under år 2008 ha sått 60 tusen hektar mer majs än det föregående året. Detta ledde till en betydande överproduktion av majs med åtföljande prisfall. Detsamma hände med vete. På grund av detta och den ekonomiska krisen beslutade den grekiska regeringen att stödja producenterna.
- (13) Enligt de grekiska myndigheterna gavs stödet till producentsammanslutningar, närmare bestämt sammanslutningarna av jordbrukskooperativ (*Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών*, nedan kallade EAS). EAS hade inte tillräckliga medel för att kunna förstärka jordbrukarnas inkomster och kunde på grund av den ekonomiska krisen inte heller ta upp lån på kreditmarknaderna. De grekiska myndigheterna hävdade också att om kooperativen under vintern 2008 hade sålt av sin lagrade spannmål, skulle detta ha resulterat i ett betydande prisfall och producenterna skulle ha åsamkats väsentliga förluster. För att undvika ett sådant prisfall på spannmål och tillförsäkra jordbrukarna en minimiinkomst, beslutade den grekiska regeringen att bevilja stöd i form av statligt garanterade lån med räntesubvention till EAS och indirekt till jordbrukarna (som levererat sin produktion till kooperativen). Enligt de grekiska myndigheterna beviljades EAS lån för att dessa under år 2008 skulle stödja producenterna genom att köpa upp eller överta spannmål. Den utdragna krisen på spannmålsmarknaden gjorde att de grekiska myndigheterna förlängde fristen för återbetalning av lånen till den 30 september 2010.

II.3 Åtgärden

- (14) De grekiska myndigheterna fattade en rad beslut om beviljande av stöden i fråga.
- (15) I ekonomi- och finansministeriets beslut nr 56700/B.3033 av den 8 december 2008 föreskrivs bland annat följande:

”Artikel 1. Räntesubventioner ska beviljas för de lån som kreditinstitut gett eller kommer att ge under 2008 till landets jordbrukskooperativ och sammanslutningar av jordbrukskooperativ, för att stödja producenterna i form av uppköp eller övertag av spannmål under 2008. Ovannämnda lån ska subventioneras från och med den dag de beviljas. [...]

Artikel 3. Ovannämnda lån ska löpa från och med den dag de beviljas tills de löper ut och senast den 30 september 2009. [...]

⁽³⁾ Se fotnot 1.

- (16) I ekonomi- och finansministeriets beslut nr 2/88675/0025 av den 9 december 2008 föreskrivs bland annat följande:
- ”1) Statliga garantier beviljas på upp till 100 % för lån som kreditinstitut beviljar landets sammanslutningar av jordbrukskooperativ (EAS) och enskilda jordbrukskooperativ, för att komma producenterna tillhanda för uppköp eller övertag av spannmål under år 2008, i enlighet med bestämmelserna i lag 2322/1995. Lån som kreditinstitut under 2008 beviljat EAS och enskilda jordbrukskooperativ för spannmålsköp ska omfattas av dessa bestämmelser från och med den dag de beviljades. Summan av lån som ska eller har beviljats får inte överstiga 150 miljoner euro. [...]”
- 3) [...] Om resterande belopp inte betalas i tid, ska de förklaras förfallna. För att bankers betalningskrav avseende statliga garantier ska ersättas, ska dessa inom tre månader efter att lånet förfallit till betalning lämna in styrkande underlag i enlighet med ekonomi- och finansministeriets beslut nr 2/478/0025/04.01.2006 (FEK II 16/13.1.2006). [...]”
- (17) Genom ekonomi- och finansministeriets beslut nr 46825/B.2248 av den 29 september 2009 och nr 2/69591/0025 av den 2 oktober 2009 senarelades lånebetalningen till den 30 september 2010.
- (18) Enligt ministerdekret 8264 av den 9 december 2008 från ministeriet för landsbygdsutveckling och livsmedel skulle 150 miljoner euro fördelas på 57 sammanslutningar av jordbrukskooperativ. Det hänvisas också till ett regeringsbeslut av den 12 november 2008 om beviljande av stöd på 150 miljoner euro till sammanslutningar av jordbrukskooperativ och dessas medlemmar.
- (19) Enligt de grekiska myndigheternas skrivelse av den 19 mars 2010 skulle alla lån (utom ett) ges av den grekiska jordbruksbanken (*Agrotiki Trapeza tis Elladas*, nedan kallad ATE). De grekiska myndigheterna tillade att statliga räntesubventioner och lånegarantier på spannmålsområdet var nödvändiga åtgärder för att undvika ett prisfall under 2008, till följd av överproduktionen i landet. I skrivelsen underströk de grekiska myndigheterna att statens lilla lånefacilitet inte kan betraktas som statligt stöd, eftersom den inte snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen och inte heller påverkar handeln mellan medlemsstaterna. De grekiska myndigheterna tillfogade att den fördel som åtgärden innebär för den enskilde producenten är obetydlig.
- (20) Enligt artikel 1 i låneavtalet mellan ATE och EAS (nedan kallat *låneavtalet*) beviljar banken lånet för låntagarens köp eller övertag av spannmål som producerats under 2008.
- (21) Beträffande lånevillkoren påpekar de grekiska myndigheterna att räntan motsvarade räntesatsen för tolv månaders grekiska statsobligationer (som emitterades innan låneräntan började löpa), plus 30 %. De hävdade också att det i låneavtalet mellan ATE och EAS finns ett villkor som styrker att statligt stöd inte föreligger. Villkoret lyder som följer: ”Låntagaren åtar sig, att innan lånet utbetalas, med grekiska staten som företrädare för banken, ingå ett avtal om säkerhet i form av produkter, biprodukter och andra rörliga tillgångar som förvärfvas med hjälp av lånet samt alla varor och föremål som låntagaren besitter eller disponerar över, i enlighet med bestämmelserna i lag 2844/2000.” Således ställer EAS en säkerhet till staten (som företrädare för ATE) i form av alla produkter som EAS förvärvat med hjälp av lånet.
- (22) Den 26 oktober 2010 utfärdades finansministerns beslut nr 2/21304/0025. I detta anges följande:
- ”A. Härmed beviljas landets sammanslutningar av jordbrukskooperativ (EAS) och enskilda jordbrukskooperativ som beviljats statligt garanterade lån genom vice-ministerns för ekonomi- och finansministeriet beslut nr 2/88675/0025/9.12.2008, i gällande lydelse, följande möjlighet att utnyttja den grekiska statens lånegarantier av den 30 september 2010, i enlighet med ovannämnda beslut:
- Lånets totala löptid är fem år, med halvårsvisa amorteringar, den första den 30 mars 2011 och den sista den 30 september 2015.
- Tills lånet löper ut ska vidare varje låntagare till den grekiska staten erlægga en årlig säkerhetsavgift på 2 % av det utestående lånebeloppet vid betalningstillfället. Den första betalningen ska ske i samband med den första amorteringen den 30 mars 2011.
- Härmed upphävs gällande säkerheter i form av spannmål till den grekiska staten.
- Åtgärdens låneränta fastställs på grundval av kreditinstitutens ränta för denna typ av lån. [...]”

III. KOMMENTARER FRÅN GREKLAND

- (23) I sitt svar av den 21 januari 2011 hävdade de grekiska myndigheterna att både den grekiska statens räntesubvention och lånegarantier måste bedömas utifrån kommissionens meddelande om en tillfällig gemenskapsram för statliga stödåtgärder för att främja tillgången till finansiering i den aktuella finansiella och ekonomiska krisen (nedan kallad *den tillfälliga ramen*)⁽⁴⁾. Mer konkret hävdades det att lånen beviljades under den finansiella och ekonomiska krisen 2008–2009, och att åtgärderna syftade till att övervinna krisen.
- (24) De grekiska myndigheterna hävdade också att det stora antalet stödmottagare (kooperativmedlemmar) innebar att enskilda mottagares fördel av det räntefria lånet var så liten, att den inte kan anses ha snedvridande effekter.
- (25) Slutligen hävdade de grekiska myndigheterna att varje låntagares skyldighet att årligen betala garantigivaren 2 %, i enlighet med ministeriebeslut nr 2/21304/0025/26.10.2010, utesluter förekomsten av statligt stöd.
- (26) I sin skrivelse av den 1 december 2011 upprepar de grekiska myndigheterna flera av de argument som under förfarandet framkommit om behovet av att vidta åtgärderna i fråga och dessas motiv. Det understryks också att utfärdandet av ministeriebeslut nr 2/21304/0025/26.10.2010, liksom tillämpandet av ränta vid avbetalningen av skulderna (vilket varje kreditinstitut tillämpar på denna typ lån), utesluter att räntesubventionen skulle utgöra stöd. De tillägger också att under perioden från 2009 till och med den 28 november 2011 uppgick statens räntesubvention till 7 762 113 euro.

IV. BEDÖMNING AV STÖDET

IV.1 Förekomst av stöd enligt artikel 107.1 i fördraget

- (27) Enligt artikel 107.1 i fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

⁽⁴⁾ EUT C 16, 22.1.2009, s. 1. Meddelandet ändrades i oktober 2009 (EUT C 261, 31.10.2009).

- (28) Före bedömningen av om åtgärden uppfyller villkoren i artikel 107.1 i fördraget skulle kommissionen vilja påpeka att åtgärdens två delar bör granskas i följande ordning: a) räntesubventionen, och b) den statliga lånegarantin.

IV.1.1 Räntesubvention

- (29) Alla villkoren i artikel 107.1 i fördraget uppfylls av den grekiska statens räntesubvention till kooperativen i enlighet med ministeriebeslut nr 56700/B.3033/8.12.2008. Subventionen ges av den grekiska staten och utgör otvivelaktigt en fördel, eftersom lånet i praktiken är räntefritt. Kooperativen är stödets direkta mottagare. Statens syfte med att bevilja lånen var emellertid att öka de grekiska jordbrukarnas inkomster genom att driva upp producenternas försäljningspris på spannmål till kooperativen, varför jordbrukarna (producenterna) var indirekta stödmottagare. Slutligen uppfylls också selektivitetsvillkoret, eftersom enbart dessa kooperativ är stödmottagare och i slutändan de jordbrukare som köpte eller producerade spannmål i Grekland år 2008. Räntesubventionen beviljades innan ministeriebeslut nr 2/21304/0025/26.10.2010 tillämpades och före den nya skuldåtgärden, varigenom låneräntan sattes till den ränta som kreditinstitutet tillämpar på denna typ av lån.

- (30) När det gäller villkoret att konkurrensen inte ska snedvridas, säger domstolens rättspraxis att bara om ett företags konkurrenskraft stärks i förhållande till andra konkurrerande företag torde konkurrensen snedvridas av en ekonomisk fördel som ges företaget och som det inte kunnat få genom normal affärsverksamhet⁽⁵⁾. Företagsstöd kan påverka handeln mellan medlemsstaterna, om företaget verkar på en marknad som är öppen för handel inom EU⁽⁶⁾. Dessutom finns det enligt domstolens rättspraxis inte något tröskelvärde eller procenttal under vilket man kan anse att handeln mellan medlemsstaterna inte påverkas. Ett relativt litet stöd eller en relativt liten storlek på det stödmottagande företaget innebär inte att det omedelbart kan uteslutas att handeln mellan medlemsstaterna påverkas⁽⁷⁾. Inom EU finns det en betydande handel på spannmålsområdet. Av detta skäl kan åtgärden antas påverka handeln mellan medlemsstaterna.

- (31) Mot denna bakgrund konstateras det att räntesubventionen uppfyller alla villkor i artikel 107.1 i fördraget.

⁽⁵⁾ Domstolens dom av den 17 september 1980, mål 730/79, Philip Morris mot kommissionen, REG 1980, s. 2671.

⁽⁶⁾ Se särskilt domstolens dom av den 13 juli 1988 i mål 102/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1988, s. 4067.

⁽⁷⁾ Domstolens dom av den 24 juli 2003 i mål C-280/00, *Altmark Trans GmbH*, REG 2003, s. I-7741, punkt 81.

IV.1.2 Statlig garanti

- (32) Genom ministeriebeslut nr 2/88675/0025/9.12.2008 beslöt Grekland att bevilja kooperativen garantier för de lån som avtalades med jordbruksbanken ATE. Kriterierna i artikel 107.1 i fördraget är generellt tillämpliga på garantier. Enligt punkt 2.1 i kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier⁽⁸⁾ (nedan kallat *tillkännagivandet om garantier*) kan garantier som ges direkt av staten utgöra statligt stöd. Fördelen med en statlig garanti är att staten bär den risk som är knuten till garantin. Normalt sett bör riskbärandet ersättas i form av en lämplig avgift (punkt 2.2 i tillkännagivandet om garantier). Om staten helt eller delvis avstår från en sådan avgift, inte bara gynnas företaget som beviljas en statlig lånegaranti utan samtidigt förbrukas statliga medel. Följaktligen finansieras denna garanti med statliga medel. I tillkännagivandet om garantier klargörs det också att det kan vara fråga om statligt stöd, även om det visar sig att staten aldrig betalar ut några medel inom ramen för en garanti.
- (33) EAS (och i slutändan jordbrukarna) får en uppenbar fördel av den beviljade garantin: Låntagarna var inte skyldiga att betala någon lämplig avgift som de normalt sett borde betalat som ersättning för riskbärandet, åtminstone inte före den 30 mars 2011 (se skäl 22). Jämfört med en situation utan garanti ger den statliga garantin dessutom låntagaren en möjlighet att få ett lån på finansiella villkor som är bättre än de som normalt kan erhållas på finansmarknaderna. I punkt 3.4 i tillkännagivandet om garantier förtecknas alla villkor som måste uppfyllas för att en statlig garantiordning inte ska anses innehålla inslag av statligt stöd. Det är uppenbart att den granskade åtgärden inte uppfyller alla dessa villkor. Exempelvis verkar åtminstone två av villkoren inte uppfyllas i föreliggande fall. Garantin i fråga täcker mer än 80 % av lånen och den granskade åtgärden tycks inte utesluta låntagare som befinner sig i ekonomiska svårigheter.
- (34) Som nämndes i skäl 29, är kooperativen de direkta stödmottagarna. Statens syfte med att bevilja lånen var emellertid att öka de grekiska jordbrukarnas inkomster genom att driva upp producenternas försäljningspris på spannmål till kooperativen, varför det bör beaktas att jordbrukarna (producenterna) är indirekta stödmottagare. Även selektivitetsvillkoret uppfylls, eftersom enbart kooperativen är stödmottagare och i slutändan de jordbrukare som köpte eller producerade spannmål i Grekland år 2008.
- (35) När det gäller snedvridning av konkurrensen och påverkan på handeln, gäller vad som anfördes i skäl 30.
- (36) Slutligen har de grekiska myndigheterna hävdat att säkerheten som EAS ställt till staten i enlighet med låneavtalet visar att statligt stöd inte föreligger. Emellertid ansåg kommissionen vid beslutet om att inleda förfarandet att detta inte gäller av följande skäl: a) För det första, om kooperativen försummar att betala lånen, avgör staten om den ska utnyttja sina rättigheter enligt avtalet om ställande av säkerhet. b) För det andra förefaller säkerheten inte täcka hela lånesumman, eftersom det pris EAS betalade jordbrukarna vid spannmålsköpen (som egentligen skulle motsvara lånesumman) var högre än marknadspriset.
- (37) Dessutom bör det påpekas att säkerheterna upphävdes genom utfärdandet av ministeriebeslut nr 2/21304/0025/26.10.2010. Som nämndes i skäl 22 ersattes detta av säkerhetsavgiften på 2 %, i och med den första amorteringen den 30 mars 2011. De grekiska myndigheterna hävdade i sin skrivelse av den 7 juni 2011 att enligt tillkännagivandet om garantier är denna säkerhetsavgift en "säker hamn" för små och medelstora företag vars betalningsförmåga kan påverkas av ogynnsamma omständigheter. Detta argument kan inte godtas av de skäl som tas upp i skälen 38, 39 och 40.
- (38) För det första infördes bestämmelsen om säkerhetsavgiften på 2 % först i oktober 2010 och avser bara utestående skulder i september 2010. Även om man godtar att denna säkerhetsavgift utesluter statligt stöd (vilket inte är fallet), skulle den statliga lånegarantin fortsätta att utgöra statligt stöd intill denna tidpunkt.
- (39) För det andra framgår det av formuleringen i ministeriebeslut nr 2/21304/0025/26.10.2010 att EAS *kan* men inte *måste* tillämpa motsvarande bestämmelser (se skäl 22). De grekiska myndigheterna påpekade här att låntagarna i praktiken måste utnyttja denna bestämmelse, eftersom det i artikel 13 i låneavtalet stadgas att om de inte betalar av lånet till den 30 september 2009, blir staten skyldig att göra det inom tre månader. Staten skulle då vidta verkställighetsåtgärder mot låntagaren. Detta argument kan dock inte godtas: Om staten betalar skulderna, är det inte säkert att den kommer att återkräva beloppen av den ursprungliga gäldenären, eftersom den alltid kan välja att inte göra det.
- (40) Slutligen tycks säkerhetsavgiften på 2 % i sig inte vara ett faktum som, enligt tillkännagivandet om garantier, utesluter förekomsten av statligt stöd, vilket de grekiska myndigheterna hävdar. Godtar man att alla som berörs av åtgärden är små och medelstora företag, som de grekiska myndigheterna hävdar, är det punkt 3.5 i tillkännagivandet om garantier som är tillämplig. I denna punkt

⁽⁸⁾ EUT C 155, 20.6.2008, s. 10.

i tillkännagivandet klargörs det att för att en garanti inte ska anses utgöra statligt stöd som beviljas enligt en ordning med föreskriven schablonavgift, måste alla andra villkor enligt punkt 3.4 a, b, c, e, f och g uppfyllas. Som det klargjordes redan i skäl 33, uppfyller det granskade ärendet inte dessa villkor: Garantin i frågan täcker mer än 80 % av lånen och åtgärden tycks inte utesluta låntagare som befinner sig i ekonomiska svårigheter.

- (41) Mot denna bakgrund uppfyller den statliga lånegarantin således alla villkoren i artikel 107.1.

IV.2 Stödets förenlighet

IV.2.1 Allmänna kommentarer

- (42) I fördraget föreskrivs vissa undantag från den allmänna principen att statligt stöd är oförenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.1 i fördraget. Vissa av dessa undantag är uppenbarligen inte tillämpliga på föreliggande fall. Det gäller särskilt de som föreskrivs i artikel 107.2, som avser stöd av social karaktär, stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer och stöd i samband med Tysklands återförening.
- (43) Samma sak gäller de undantag som föreskrivs i artikel 107.3, punkterna a, b och d i fördraget. Stöden i fråga syftade nämligen inte till att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning, var inte avsedda att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, och syftade inte heller till att främja kultur och bevara kulturarvet.
- (44) Det enda undantag som möjligen kan tillämpas i det aktuella fallet är det som föreskrivs i artikel 107.3 c i fördraget, enligt vilken stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner kan anses förenliga med den gemensamma marknaden när de inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. För att stöd ska kunna omfattas av undantaget i nämnda punkt, måste de uppfylla unionens bestämmelser om statliga stöd. På jordbruksområdet anges dessa i Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007–2013 ⁽⁹⁾ (nedan kallade *riktlinjerna*).
- (45) Enligt kommissionens uppgifter skulle den granskade åtgärden avhjälpa den situation som framkallats av överproduktionen på spannmål i Grekland under 2008. Kon-

kret medger de grekiska myndigheterna i sin skrivelse av den 19 mars 2010 att ett av syftena med åtgärden var att "tillförsäkra producenterne en minimiinkomst".

- (46) Om dessutom lånen på 150 miljoner euro var avsedda för EAS spannmålsuppköp från sina medlemmar (ministerbeslut 8264 av den 9 december 2008), förefaller stödet ha beviljats utifrån producerade kvantiteter.
- (47) Greklands beviljade stöd regleras inte av riktlinjerna eller andra relevanta unionsbestämmelser, något de grekiska myndigheterna heller inte hävdar. Det förefaller därför som om detta stöd utgör driftsstöd, i syfte att höja jordbrukarnas inkomster genom att driva upp spannmålspriserna. Sådana ingripanden är strängt förbjudna enligt unionens lagstiftning om statligt stöd.
- (48) Det är värt att erinra om att driftsstöd, det vill säga stöd avsett att befria företag från utgifter som normalt sett borde ingå i dess ordinarie verksamhet, enligt Europeiska unionens domstolsorgans rättspraxis, i princip snedvrider konkurrensen. Å ena sidan befrämjar de inte "utvecklingen" inom någon ekonomisk sektor och å andra sidan ges sökanden en konstlad finansiell hjälp som varaktigt snedvrider konkurrensen och påverkar handeln på ett sätt som står i strid med det gemensamma intresset.
- (49) För övrigt regleras jordbruksmarknaderna inom EU noga genom den gemensamma organisationen av marknaden. Den syftar bland annat till att säkerställa en lojal konkurrens mellan producenterna inom den egna EU-sektorn. Det marknadsstöd som Grekland beslöt om och finansierade tycks inte överensstämma med målen för den gemensamma organisationen av spannmålsmarknaden och kan allvarligt störa den marknaden.
- (50) Som domstolen vid flera tillfällen har betonat ⁽¹⁰⁾, riskerar all intervention i marknadsmekanismerna av en medlemsstat, som går utöver de interventioner som uttryckligen föreskrivs i unionens förordning, att lägga hinder i vägen för den gemensamma marknadsorganisationens funktion och skapa oövertäggade fördelar för vissa ekonomiska grupper i unionen. I sin senaste rättspraxis ⁽¹¹⁾ har domstolen än en gång framhållit att medlemsstaterna, särskilt när en viss sektor regleras av en gemensam organisation av marknaden, inte längre genom ensidiga nationella bestämmelser kan ingripa i det prisbildningssystem som regleras av den gemensamma organisationen i den delen av produktionskedjan.

⁽¹⁰⁾ Se exempelvis dom av den 29 november 1978 i mål 83/78, Redmond (den så kallade Pigs Marketing Board-domen), REG 1978, s. 2347, punkt 60.

⁽¹¹⁾ Dom av den 26 maj 2005 i mål C-283/03, Kuipers, REG 2005, s. I-04255, punkterna 42, 49 och 53.

⁽⁹⁾ EUT C 319, 27.12.2006, s. 1.

(51) Det är värt att notera att nationella prisstödsmechanismer av den typ det är fråga om i det aktuella fallet skadar det gemensamma prissystemet och mer generellt syftet med de mekanismer som inrättats genom unionens förordningar om den gemensamma organisationen av marknaden, även när de syftar till att stödja jordbrukarnas inkomster.

(52) Slutligen har kommissionen också granskat om stödet kan anses vara förenligt med kommissionens meddelande om gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter⁽¹²⁾. Även om stödmottagaren – när stödet beviljades – var ett företag i svårigheter i den mening som avses i avdelning 2 i riktlinjerna (vilket inte är uppenbart), har de grekiska myndigheterna inte styrkt att de granskade fallen uppfyller riktlinjernas många villkor och kunde berättiga mottagaren till stöd.

IV.2.2 Den tillfälliga ramen

(53) Som bevekelsegrund för beviljandet av stöd har de grekiska myndigheterna betonat den ekonomiska krisen och kooperativens kreditvärigheter. År 2009 insåg kommissionen den ekonomiska krisens allvar och antog den så kallade "tillfälliga ramen"⁽¹³⁾, som förklarar att stöd på högst 15 000 euro till producenter verksamma inom primär produktion av jordbruksprodukter är förenliga med den inre marknaden.

(54) I sin skrivelse av den 21 januari 2011 underströk de grekiska myndigheterna att både statens räntesubvention och lånegaranti omfattas av den tillfälliga ramens bestämmelser. Mer konkret hävdades det att lånen beviljades under den finansiella och ekonomiska krisen 2008–2009, och att åtgärderna syftade till att övervinna krisen. De tillade att det stora antalet stödmottagare (kooperativmedlemmar) innebar att enskilda mottagares fördel av det räntefria lånet var så liten, att den inte kan anses ha snedvridande effekter. Slutligen underströk de grekiska myndigheterna att enligt artikel 7 i den tillfälliga ramen gäller dess bestämmelser även vid oanmälda statliga stödordningar.

(55) Kommissionen kan inte godta de argument som de grekiska myndigheterna framför och ifrågasätter tillämpningen av den tillfälliga ramens bestämmelser på föreliggande ärende. För det första var det först den 31 oktober 2009 som den tillfälliga ramen utvidgades till jordbrukets primärproduktion⁽¹⁴⁾. Därför kan den tillfälliga ramen inte omfatta statliga stödåtgärder som godkändes innan denna utvidgning trädde i kraft. Konkret nämns det i artikel 1 i ministeriebeslut nr 56700/B.3033/8.12.2008 att räntesubventionen avser lån som antingen beviljats

eller skulle beviljas under 2008. Således beviljades dessa lån och därmed det statliga stödet före den 31 oktober 2009.

(56) För det andra noterar kommissionen att dessa åtgärder inte uppfyller villkoren i den tillfälliga ramen, som stadgar att ett stöd för att vara förenligt måste tillämpas på hela jordbruksområdet och inte på ett enskilt produktområde, som spannmålsområdet i föreliggande fall.

V. SLUTSATS

(57) Kommissionen konstaterar att Grekland i strid med artikel 108.3 i fördraget genomfört ovannämnda stödåtgärder. Eftersom stödet inte är förenligt med den inre marknaden, ska Grekland avbryta åtgärden och från mottagarna återvinna det stöd de beviljats.

(58) De enskilda stöd som beviljats genom den granskade åtgärden utgör inte stöd om de, när de beviljades, uppfyllde villkoren i en förordning som godkänts i kraft av artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 994/98 av den 7 maj 1998 om tillämpningen av artiklarna 92 och 93 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen på vissa slag av övergripande statligt stöd⁽¹⁵⁾, som var tillämplig när stödet beviljades.

(59) De enskilda stöd som beviljats genom den granskade åtgärden och som när de beviljades uppfyllde villkoren i en förordning som godkänts i kraft av artikel 1 i förordning (EG) nr 994/98 eller inom ramen för någon annan godkänd stödordning är förenliga med den inre marknaden upp till den högsta stödnivå som gäller för den berörda typen av stöd.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den åtgärd för producenter av spannmål och jordbrukskooperativ som övertar spannmål, godkänd genom ministeriebeslut nr 56700/B.3033/8.12.2008 och nr 2/88675/0025/9.2.2008 i form av statlig lånegaranti och räntesubvention, utgör statligt stöd. Det olagliga statliga stöd som Grekland beviljat i strid mot artikel 108.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är inte förenligt med den inre marknaden.

Artikel 2

De enskilda stöd som beviljats genom den granskade åtgärden som avses i artikel 1 utgör inte stöd om de, när de beviljades, uppfyllde villkoren i en förordning som godkänts i kraft av artikel 2 i förordning (EG) nr 994/98 som var tillämplig när stödet beviljades.

⁽¹²⁾ EUT C 244, 1.10.2004, s. 2.

⁽¹³⁾ Se fotnot 4.

⁽¹⁴⁾ Se ändringen av den tillfälliga ramen (EUT C 261, 31.10.2009, s. 2).

⁽¹⁵⁾ EGT L 142, 14.5.1998, s. 1.

Artikel 3

De enskilda stöd som beviljats genom den granskade åtgärden som avses i artikel 1 och som när de beviljades uppfyllde villkoren i en förordning som godkänts i kraft av artikel 1 i förordning (EG) nr 994/98 eller inom ramen för någon annan godkänd stödordning är förenliga med den inre marknaden upp till den högsta stödnivå som gäller för den berörda typen av stöd.

Artikel 4

1. Grekland ska från stödmottagarna återkräva det oförenliga stöd som beviljats enligt den åtgärd som avses i artikel 1.

2. Det belopp som ska återkrävas ska innefatta ränta från den dag då stödet utbetalades till den dag det faktiskt återbetalas.

3. Räntan ska beräknas som sammansatt ränta ("ränta på ränta") enligt bestämmelserna i kapitel V i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004⁽¹⁶⁾.

4. Från och med offentliggörandet av detta beslut ska Grekland ogiltigförklara alla utestående betalningar inom ramen för det stöd som avses i artikel 1.

Artikel 5

1. Återkravet av det stöd som beviljats enligt den åtgärd som avses i artikel 1 ska genomföras omedelbart och effektivt.

2. Grekland ska se till att detta beslut genomförs inom fyra månader från den dag beslutet offentliggörs.

Artikel 6

1. Inom två månader efter den dag då detta beslut har offentliggjorts ska Grekland lämna följande uppgifter till kommissionen:

a) En förteckning över mottagarna av stödet enligt den åtgärd som avses i artikel 1 och det totala stödbelopp som var och en av dessa har mottagit.

b) Det totalbelopp (kapital och räntor) som ska återkrävas från varje stödmottagare.

c) En detaljerad beskrivning av de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att följa detta beslut.

d) Dokument som visar att stödmottagaren har anmodats att betala tillbaka stödet.

2. Grekland ska informera kommissionen om hur de nationella åtgärderna för att verkställa detta beslut fortskrider, intill dess det stöd som avses i artikel 1 är helt återbetalt. Det ska på kommissionens begäran omgående lämna uppgifter om de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att rätta sig efter detta beslut. Grekland ska också lämna närmare uppgifter om stödbelopp och ränta som redan har återbetalats av stödmottagarna.

Artikel 7

Detta beslut riktar sig till Republiken Grekland.

Utfärdat i Bryssel den 25 januari 2012.

På kommissionens vägnar
Dacian CIOLOȘ
Ledamot av kommissionen

⁽¹⁶⁾ EUT L 140, 30.4.2004, s. 1.